

เรื่อง การลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ

การลงโทษมีจุดประสงค์หลักเพื่อให้หยาบจำ และไม่ทำพฤติกรรมซึ่งเป็นความผิด เช่นนั้นอีก โดยต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องดังตามคำสั่งที่กำหนด

การลงโทษเป็นความจำเป็นในการสร้างคนให้มีคุณภาพ ถึงกับมีคำกล่าวว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” สุภาษิตนี้อยู่คู่กับสังคมไทยมานาน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการเลี้ยงดูเด็ก ทั้งในบ้าน และโรงเรียน คนรุ่นก่อนเชื่อกันว่า “ไม่เรียวสร้างคนให้เป็นคนดี” จึงยินยอมให้ครูซึ่งเป็นเสมือนพ่อแม่คนที่สองตีบุตรหลานของตนได้ แต่เมื่อกาลเวลาผ่านสังคมเปลี่ยน ครูจำนวนไม่น้อยละทิ้งจริยธรรมสำนึกของความเป็นครู และใช้ไม้เรียวรวมถึงอุปกรณ์อื่น ๆ เป็นเครื่องระบายนามณ์ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงไม่ต้องการที่จะให้ครูใช้ไม้เรียวและความรุนแรงควบคุมความประพฤติบุตรหลานของตนอีกต่อไป

การลงโทษด้วยการใช้ไม้เรียว เขียน ตี หรือ การลงโทษด้วยวิธีการต่าง ๆ จะเกิดเป็นความบอบช้ำด้านร่างกาย ทั้งยังส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้เรียน และผู้ปกครอง ดังนั้น จึงมีปัญหว่าครูควรลงโทษอย่างไร จึงจะอยู่ในระดับที่เหมาะสม คำตอบที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุดก็คือ ครูควรมีจิตสำนึกของความเป็นครูเป็นพื้นฐานที่แข็งแรง เพราะหากมีการทำโทษด้วยจิตสำนึกดังกล่าวถึงแม้ว่าจะออกมาในรูปแบบของการเขียนตี แต่ก็ด้วยความมุ่งหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนหยาบจำ ไม่ต้องการให้มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสังคมอีก ปัจจุบันจิตสำนึกของครู (บางคน) ขาดหายไปจึงเกิดกรณีเป็นข่าว การทำโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ และการลงโทษในบางครั้งแทบจะไม่มีเยื่อใยความผูกพันระหว่าง ความเป็นครูกับศิษย์เลย

แต่เดิม กระทรวงศึกษาธิการได้มีระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๕ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจของประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ กำหนดวิธีการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติหรือฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา ให้ลงโทษตั้งแต่ ว่ากล่าวตักเตือน เขียน ทำทัณฑ์บน สั่งพักการเรียน ให้ออกจนถึงคัดชื่อออก สำหรับการเขียน ให้เขียนด้วยไม้เรียว เหลากกลม ผิวเรียบ เส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน ๐.๗ ซม. ที่บริเวณก้นหรือขาอ่อนท่อนบนด้านหลัง ซึ่งมีเครื่องแต่งกายรับรอง กำหนดการเขียนไม่เกิน ๖ ที การเขียนต้องทำในที่ที่ไม่เปิดเผย และในลักษณะเพื่อว่ากล่าวสั่งสอนให้เข็ดหลาบ

ต่อมาวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาใหม่ โดยโทษที่จะลงแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิดมี ๕ สถาน ๑) การว่ากล่าวตักเตือน ๒) ทำกิจกรรม ๓) ทำทัณฑ์บน ๔) พักการเรียน ๕) ให้ออก (ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๓) และมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้มีการลงโทษแก่นักเรียนหรือนักศึกษาใหม่ คือ ๑) ว่ากล่าวตักเตือน ๒) ทำทัณฑ์บน ๓) ตัดคะแนนความประพฤติ ๔) ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษ พ.ศ. ๒๕๔๘)

ดังนั้น การลงโทษของครู ต้องเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา จะไปลงโทษโดยการตี หรือเขียน ไม่ได้ เพราะนอกเหนือจากระเบียบที่กำหนดไว้ ถือว่าไม่มีความชอบด้วยกฎหมายที่จะทำได้

การที่ครู ตีนักเรียน จนได้รับอันตรายแก่กาย จึงไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิดหรือยกเว้นโทษ ถ้านักเรียนรวมทั้งผู้ปกครองมาร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีก็就会有ความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๙๕ หรือ ๒๙๗ ก็ได้

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้กำหนดวิธีการที่มีสาระสำคัญ ดังนี้

“**กระทำความผิด**” หมายความว่า การที่นักเรียนหรือนักศึกษาประพฤติฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา หรือของกระทรวงศึกษาธิการ หรือกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา

“**การลงโทษ**” หมายความว่า การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการอบรมสั่งสอน

โทษที่จะลงโทษแก่นักเรียน ที่กระทำความผิดมี ๔ สถาน ดังนี้

๑. ว่ากล่าวตักเตือน ใช้ในกรณีกระทำความผิดไม่ร้ายแรง

๒. ทำทัณฑ์บน ใช้ในกรณีที่ประพฤติดนไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียนหรือนักศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา หรือกรณีทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของสถานศึกษา หรือฝ่าฝืนระเบียบของสถานศึกษา หรือได้รับโทษว่ากล่าวตักเตือนแล้ว แต่ยังไม่เข็ดหลาบ การทำทัณฑ์บนให้ทำเป็นหนังสือ และเชิญบิดามารดาหรือผู้ปกครองมาบันทึกรับทราบความผิดและรับรองการทำทัณฑ์บนไว้ด้วย

๓. ตัดคะแนนประพฤติ ให้เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการตัดคะแนนความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาของแต่ละสถานศึกษากำหนด และให้ทำบันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐาน

๔. ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ใช้ในกรณีที่กระทำความผิดที่สมควรต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ข้อห้าม

ห้ามลงโทษนักเรียนด้วยวิธีรุนแรง หรือแบบกลั่นแกล้ง หรือลงโทษด้วยความโกรธ หรือด้วยความพยาบาท โดยให้คำนึงถึงอายุของนักเรียนหรือนักศึกษา และความร้ายแรงของพฤติการณ์ประกอบการลงโทษด้วย

การลงโทษนักเรียนให้เป็นไปเพื่อเจตนาที่จะแก้ไขนิสัยและความประพฤติไม่ดีของนักเรียนให้รู้สำนึกในความผิด และกลับประพฤติตนในทางที่ดีต่อไป

ดังนั้น ข้าราชการครูผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งได้อบรมสั่งสอนลูกศิษย์อย่างทุ่มเท อุทิศเวลา เสียสละทั้งร่างกายและแรงใจด้วยอุดมการณ์อันสูงส่ง โปร่งใสและตระหนักถึงการลงโทษลูกศิษย์ ให้คำนึงถึงระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นสำคัญ อย่าได้กระทำไปด้วยความโกรธ ความอาฆาตพยาบาทหรือกลั่นแกล้งเป็นอันขาด มิฉะนั้นแล้วอาจถูกกล่าวหาว่า ลงโทษลูกศิษย์โดยผิดระเบียบดังกล่าว อันอาจจะถูกดำเนินการทางวินัย จนทำให้ท่านเสียความรู้สึก ท้อแท้ หดหู่กำลังใจในการทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงได้

การลงโทษควรเป็นวิธีการสุดท้ายสำหรับครูที่จะพึงกระทำต่อผู้เรียน และการลงโทษต้องอยู่บนเจตนาของความต้องการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เท่านั้น การทำการบ้านผิด ตอบคำถามผิด หรือมีการเรียนที่ล่าช้า ไม่สมควรได้รับการลงโทษด้วยความรุนแรง ในอดีตการทำการบ้านผิด ตอบคำถามผิด หรือการเรียนที่ล่าช้า จะถูกลงโทษจากครู อย่างรุนแรงด้วยการเฆี่ยน ตี หรือทำร้ายร่างกายด้วยวิธีการต่าง ๆ การลงโทษที่เหมาะสมในยุคปัจจุบันจึงควรละเว้นการทำร้ายร่างกายและจิตใจด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างสิ้นเชิง

ความผิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอันเป็นผลจากกระบวนการเรียนการสอนนั้น ต้องได้รับการแก้ไขด้วยกระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม ถ้านักเรียน ทำความผิดที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและ สมควรต้องได้รับการลงโทษ ครู/อาจารย์ควรหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบในการแก้ไขพฤติกรรมด้วยการทำร้าย ร่างกายหรือจิตใจ ด้วยประการทั้งปวง เช่น การลงโทษด้วยการเฆี่ยน ตี หรือด่าว่าด้วยถ้อยคำที่กระทบความรู้สึกอย่างรุนแรง ครูควรให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงดำเนินการจะดีกว่า เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือเจ้าหน้าที่บ้านเมืองจากหน่วยงาน ที่รับผิดชอบในการแก้ไขความประพฤติของ เยาวชน หรือคนในสังคม ซึ่งเจ้าหน้าที่เหล่านั้นเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ และมีความชำนาญในกระบวนการและวิธีการลงโทษตามลักษณะของพฤติกรรมที่ควรได้รับ การลงโทษ เพราะครู/อาจารย์ไม่ได้รับการฝึกอบรมหรือได้รับการสั่งสอน มาให้เป็นผู้พิจารณาโทษและลงโทษผู้เรียนอย่างเป็นระบบ การตัดสินลงโทษของครูจึงมีความผิดพลาดได้ง่าย เพราะครูอาจใช้อารมณ์ และความรู้สึกละเลยตนเองตัดสิน ยิ่งถ้าครูเป็นผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนกับการกระทำผิดของผู้เรียนด้วยแล้ว ยิ่งทำให้ความเป็นธรรมและความชอบธรรม ลดลงมาก ครูควรหยุดลงโทษผู้เรียนด้วยการทำร้ายร่างกายและจิตใจอีกต่อไป

กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
ได้กำหนดข้อห้ามมิให้นักเรียนประพฤติตน ดังต่อไปนี้

- (๑) หนีเรียนหรือออกนอกสถานศึกษาโดยไม่ได้รับอนุญาตในช่วงเวลาเรียน
- (๒) เล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือมั่วสุมในวงการเล่น
- (๓) พกพาอาวุธหรือวัตถุระเบิด
- (๔) ซ้อม จำหน่าย แลกเปลี่ยน เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สิ่งมีนิมา บุหรี่ หรือ ยาเสพติด
- (๕) ลักทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ข่มขู่ หรือบังคับขืนใจเพื่อเอาทรัพย์สินบุคคลอื่น
- (๖) ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น เตรียมการหรือกระทำการใด ๆ อันน่าจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อกระทำการดังกล่าว
- (๗) แสดงพฤติกรรมทางชู้สาวอันไม่เหมาะสม กระทำการลามกอนาจาร แต่งกายล่อแหลมหรือไม่เรียบร้อยในโรงเรียนหรือสถานศึกษา หรือแต่งเครื่องแบบนักเรียนหรือนักศึกษาไม่เรียบร้อย
- (๘) เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี
- (๙) เทียวเตรนนอกสถานที่พัก รวมกลุ่ม หรือมั่วสุมอันเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองหรือ

ผู้อื่น

การควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียนชนิดที่มีการลงโทษนี้ จะได้ผลดีต่อเมื่อปฏิบัติตามหลักการดังต่อไปนี้ (ธีรวุฒิ, ๒๕๓๔: ๓๓)

๑. หลักความกระจ่างชัด (clarification principle) ตามหลักนี้ ผู้บริหารโรงเรียนพิจารณาปัญหาที่นักเรียนทำผิดวินัย ให้เห็นกระจ่างชัดก่อนดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับการลงโทษ

๒. หลักเมตตา (kindess principle) ตามหลักนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องแผ่เมตตา เข้าประคบ การลงโทษทางวินัยนั้นมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเปลี่ยนนิสัยที่ไม่พึงปรารถนาเป็นนิสัยที่พึงปรารถนา นักเรียนเปลี่ยนแปลงได้บ้างแล้วพึงเข้าใจและให้เวลาสำหรับการเปลี่ยนแปลง การลงโทษทางวินัยจำเป็นต้องนำเมตตาเข้ามาพิจารณาด้วย

๓. หลักสาเหตุ (cause principle) ตามหลักนี้ ผู้บริหารโรงเรียนพึงมองสาเหตุที่เด็กทำผิดวินัย และพิจารณาแก้ไขเฉพาะสาเหตุที่เกี่ยวกับโรงเรียนเท่านั้น

๔. หลักความร่วมมือ (cooperation principle) ตามหลักนี้ ผู้บริหารโรงเรียนพึงขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนเข้ามาร่วมในการแก้ปัญหา ก่อนมีการลงโทษทางวินัยแก่นักเรียนถ้ามีความจำเป็น ซึ่งหมายความว่าถ้าปัญหาทางวินัยเกิดขึ้นในโรงเรียน โรงเรียนจึงเป็นผู้รับผิดชอบแก้ไขฝ่ายเดียว ถ้าปัญหาเกิดในครอบครัว ครอบครัวควรมีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขและถ้าปัญหาเกิดในชุมชน ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขกับโรงเรียน

๕. หลักประนีประนอม (compromise principle) ตามหลักนี้ ผู้บริหารโรงเรียนควรใช้ความประนีประนอมถ้าครูอาจารย์กับนักเรียน ขัดแย้งกันเกี่ยวกับการแต่งกาย และทรงผมตลอดจนการ สูบบุหรี่ ตามถนนหนทาง ซึ่งเป็นที่เข้าใจว่าหลักนี้มุ่งให้เดินเข้าหากันคนละครึ่ง

๖. หลักยกย่องชมเชย (admiration principle) ตามหลักนี้ ผู้บริหารโรงเรียนพึงให้คำยกย่องแก่นักเรียนที่ให้ความร่วมมือกับการแก้ไขปัญหาความประพฤติผิดระเบียบวินัย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความร่วมมืออีกต่อไป

๗. หลักความเหมาะสม (appropriateness principle) ตามหลักนี้ ผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงความเหมาะสมของความผิดที่นักเรียนทำ กับโทษที่นักเรียนได้รับ จำเป็นต้องให้เหมาะสมกัน

๘. หลักอธิบายให้เข้าใจ (explanation principle) ตามหลักนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องอธิบายให้นักเรียนที่ทำผิดวินัยได้ทราบว่าเขาได้ทำอะไรผิด และให้ได้เข้าใจในลักษณะโทษที่เขาจะได้รับก่อนการลงโทษ ซึ่งเชื่อว่าความร่วมมือในการแก้ปัญหาคความผิดวินัยของนักเรียนจะสามารถคาดหวังได้สูงขึ้น

๙. หลักเหตุผล (reason principle) ตามหลักการนี้ ผู้บริหารโรงเรียนพึงต้องใช้ความคิดและเหตุผลพิจารณาความผิดของนักเรียนอย่างรอบคอบ การตัดสินใจลงโทษต้องกระทำอย่างมีเหตุผลอันสำคัญคือนักเรียนมีเจตนากระทำความผิด เพราะจะช่วยให้เด็กที่ทำความผิด ยอมรับและให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาคความผิดวินัยได้มากกว่า

๑๐. หลักปลอดอคติ (biasclearness principle) ตามหลักนี้ ผู้บริหารโรงเรียนพึงพิจารณาความผิดของนักเรียนในเขตปลอดอคติ เพราะจะช่วยให้เกิดความยุติธรรม เกิดความเหมาะสม มีความรู้สึกที่ดี และจะได้รับความร่วมมือในการแก้ปัญหาคความประพฤติดีกว่า

๑๑. หลักความสงบ (calm principle) ตามหลักนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องระลึกรู้เสมอว่าการลงโทษนักเรียนนั้นต้องไม่กระทำในเวลาที่มีอารมณ์โกรธ เพราะสีหน้าท่าทางและหางเสียงของตนในขณะนั้นจะทำให้ผู้ได้รับการลงโทษรู้สึกว่ารุนแรงกว่าขณะที่มีอารมณ์สงบ

๑๒. หลักไร้ความเหี้ยมโหด (terriblelessness principle) ตามหลักนี้ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องระลึกรู้เสมอว่า การลงโทษต้องไม่โหดร้ายทารุณ

ช่องทางการแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน

๑. แจ้งผู้บังคับบัญชาของผู้กระทำผิด ผู้อำนวยการสถานศึกษา
๒. แจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ ทางเว็บไซต์ <http://www.chan2.go.th/index.php>
๓. แจ้งทางโทรศัพท์ ๐-๓๙๓๑-๑๑๑๗ ต่อ ๑๑๕ (กลุ่มกฎหมายและคดี)
๔. แจ้งด้วยตนเอง ที่กลุ่มกฎหมายและคดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒
๕. แจ้งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒
๖. แจ้งทางกล่องรับเรื่องราวร้องเรียน ร้องทุกข์ บริเวณหน้าอาคารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒
๗. ผู้แจ้งควรแจ้งทางช่องทางใดทางหนึ่งจนกว่าจะเสร็จกระบวนการ หากไม่มีการดำเนินการใด ๆ จึงแจ้งช่องทางอื่น

ช่องทางการแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นภายนอกหน่วยงาน

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
๒. คณะกรรมการการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ประจำกระทรวง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒
๓. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
๔. ผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามมาตรา ๒๓, ๒๔ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒
๕. สายด่วน ๑๑๑๑ ศูนย์บริการข้อมูลภาครัฐเพื่อประชาชน
๖. ศูนย์ดำรงธรรม ๑๕๖๗ กระทรวงมหาดไทย
๗. สายด่วนการศึกษา ๑๕๗๙

สรุป

ผู้บริหารและครูต้องเลือกใช้การลงโทษ ให้เหมาะสม และต้องตระหนักอยู่เสมอว่าการลงโทษนักเรียนควรใช้เฉพาะเมื่อสามารถหาสาเหตุที่แน่นอนและสามารถแก้ไขสาเหตุนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วเท่านั้น ถ้าจำเป็นต้องใช้การลงโทษ ก็ควรเลือกวิธีที่เหมาะสมกับความผิดที่เกิดขึ้น ต้องให้นักเรียนเข้าใจ และการลงโทษต้องมีเหตุผลอย่างเพียงพอ การลงโทษต้องกระทำอย่างยุติธรรม ไม่ใช่วิธีที่รุนแรงหรือดูร้าย ไม่กระทำให้ในขณะที่ยังมีอารมณ์โกรธและจะต้องไม่กระทำให้นักเรียนได้รับความอับอาย ต้องทำด้วยความเมตตา ให้คิดเสมอว่าการลงโทษนักเรียนนั้น ไม่ใช่การทำให้นักเรียนเจ็บปวดทั้งทางร่างกาย จิตใจ หรือเป็นการสนองอารมณ์ของครู แต่มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น อันจะนำไปสู่ความสงบสุข ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กฤษมันต์ วัฒนารงค์. (๒๕๕๓). การลงโทษนักเรียนและนักศึกษา. สืบค้นเมื่อ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓, จาก <https://www.thairath.co.th/content/๑๑๐๖๙๔>
- ธีรวุฒิ ประทุมณพรัตน์. (๒๕๓๔). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- วุฒิกัทร วรธนบดี. (๒๕๕๒). ลงโทษอย่างไรให้นักเรียนได้ดี. สืบค้นเมื่อ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓, จาก <http://kroobannok.com/blog/๖๙๕๑>